

Sygn. akt III SK 10/04

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

SSN Maria Tyszel

Protokolant Wanda Cabaj

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Wielobranżowego "W." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanego L. Zakładów Energetycznych "L." Spółki Akcyjnej w L.
o ochronę konkurencji i konsumentów,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 marca 2004 r.,
kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w W. - Sądu Antymonopolowego
z dnia 18 września 2002 r., sygn. akt XVII Ama .../01,

**uchyla zaskarżony wyrok i znosi postępowanie w zakresie
rozprawy przed Sądem Okręgowym w W. Sądem Ochrony**

Konkurencji i Konsumentów i przekazuje temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L. wpłynął wniosek Przedsiębiorstwa Wielobranżowego W. Sp. z o.o. w L. przeciwko L. Zakładom Energetycznym L. S.A. w L.. Wnioskodawca zarzucił tym Zakładom – zdaniem wnioskodawcy – monopoliście narzucenie uciążliwych warunków umów wykonawcom robót elektroenergetycznych przynoszących Zakładowi jako organizatorowi przetargów, nieuzasadnione korzyści; kwestionował również określone części stosowanych przez Zakłady Energetyczne wymagań ofertowych. Wszczęte przez Prezesa UOKiK postępowanie dotyczyło stosowania przez L. Zakłady Energetyczne L. S.A. w L. praktyki monopolistycznej polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucenie uciążliwych warunków umowy – „Wymagania ofertowe w przetargach na wykonanie robót budowlanych w branży elektroenergetycznej z zastosowaniem wynagrodzenia ryczałtowego”, w postaci jednostronnego ustalenia tych warunków przynoszących Zakładowi nieuzasadnione korzyści, co mogło stanowić naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547).

W konsekwencji przeprowadzonego postępowania z dnia 29.06.2001 r. Prezes UOKiK nie stwierdził stosowania przez L. S.A. zarzucanej przez wnioskodawcę praktyki ograniczającej konkurencję.

Od decyzji tej Przedsiębiorstwo Wielobranżowe W. Sp. z o.o. odwołało się do Sądu Antymonopolowego żądając uchylecia zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w W. Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 18 września 2002 r. oddalił odwołanie i zasądził od strony powodowej na rzecz Prezesa UOKiK 1000 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Antymonopolowy w pełni podzielił stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji Prezesa UOKiK. Na powodzie, jako na wnioskodawcy ciążył obowiązek przedstawienia dowodów wskazujących na dominującą pozycję na rynku L. S.A.,

czego dostatecznie w ocenie Sądu nie uczynił. Rynek na którym L. S.A. wykonuje dużą część robót jest rynkiem rozproszonym przy jednoczesnym występowaniu wielu innych wykonawców. Sąd podzielił stanowisko Prezesa UOKiK, że nie jest on uprawniony do uzyskania danych stanowiących tajemnicę statystyczną.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Antymonopolowego powód zaskarżył kasacją, zarzucając: 1) naruszenie prawa materialnego,

- art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędne przyjęcie, iż pojęcie rynku właściwego (relevantnego) jest jednoznaczne z całym obszarem na którym przedsiębiorca prowadzi swą działalność;
- art. 8 ust. 2 pkt 6 w/w ustawy poprzez uznanie, iż obciążenie wykonawców kosztami bezpośrednimi inwestycji nie jest narzucaniem przez przedsiębiorcę (inwestora) uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, oraz naruszenie przepisów postępowania,
- art. 64 w/w ustawy poprzez brak wyegzekwowania przez Prezesa UOKiK obowiązku Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego udostępnienia informacji istotnych dla toczącego się postępowania,
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny wiarygodności i mocy dowodowej w oparciu tylko o część materiału dowodowego, a w szczególności nie uwzględnienia sprzeczności pomiędzy złożonymi do akt i braku podważenia przez Prezesa UOKiK prawidłowości wyliczeń udziału zainteresowanego w rynku lokalnym dokonanych przez powoda co miało istotny wpływ na wynik sprawy,
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wskazanie przez Sąd Antymonopolowy w uzasadnieniu przyczyn dla których odmówił mocy dowodowej opinii oraz informacji publicznych przedstawionych przez powoda oraz dokonanych przez niego wyliczeń, a także nie wskazania przepisów prawa uniemożliwiających uzyskanie dla celów toczącego się postępowania przed Prezesem UOKiK danych objętych tajemnicą statystyczną.

Kasacja zawiera wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 393¹¹ k.p.c. Sąd Najwyższy na skutek kasacji rozpoznaje sprawę w zakresie podstaw kasacji i podniesionych w niej zarzutów, ale z urzędu bierze pod uwagę nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy z urzędu stwierdził nieważność postępowania wobec sprzecznego z prawem składu Sądu Okręgowego w W. – Sądu Antymonopolowego, który rozpoznał odwołanie strony powodowej i wydał zaskarżony kasacją wyrok z dnia 18 września 2002 r. (por. art. 379 pkt 4 k.p.c.). W jednoosobowym składzie tego Sądu orzekał – nie mając takiego prawa – sędzia Sądu Rejonowego a więc sądu niższego.

Tymczasem, stosownie do art. 46 § 1 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądu wyższej instancji. Minister Sprawiedliwości może jednak przyznać sędziemu rejonowemu delegowanemu do sądu okręgowego, prawo przewodniczenia w sprawach rozpoznawanych przez ten sąd w pierwszej instancji, w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego. Jednakże w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zostało wyjaśnione, że w danym wypadku orzekający w sprawie sędzia sądu rejonowego nie uzyskał od Ministra Sprawiedliwości prawa przewodniczenia w składzie Sądu Okręgowego w Warszawie.

Wobec stwierdzonej nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym w W. Sądem Antymonopolowym należało orzec stosownie do art. 393 k.p.c. bez rozpoznania zarzutów kasacyjnych, których rozpoznanie w tej sytuacji byłoby przedwczesne.